ANUL XXV.—No. 45.—miercuri 14 Februarie 1907.—

5 bani în România.—10 bani în străinătate

ABONAMENTE
ROMÂNIA: STRĂINĂTATE
L. 1.65 3 luni 10 lei
„ 3.15 6 luni 20 „
„ 8. Un an 40 „
Abonaţii primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR" colorat

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

ANUNCIURI
Pag. III
Linia corp 7 Bani 40
Pag IV „ 20
Inserţii şi reclame 1.25 linia

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
— 11, Strada Brezoianu 11, Bucureşti —

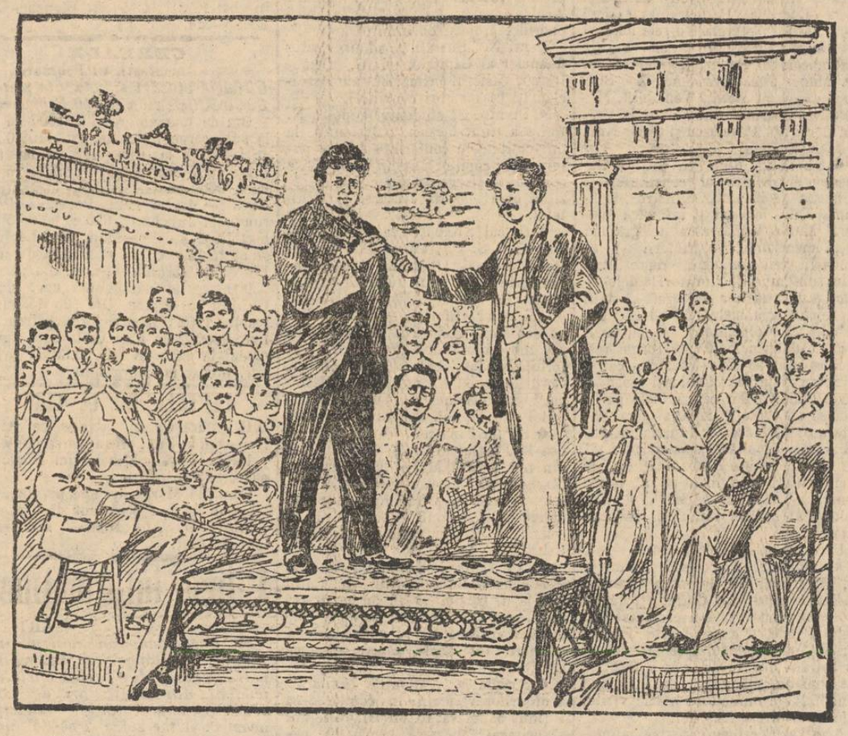

Sărbătorirea mareluĭ maestru Mascagni la Bucureşti.— (Vezĭ explicaţia)

Calendar pe anul 1907

Ortodox

Marţi, 13 Februarie. — Cuviosul Martiniu

Catolic

Marţi, 26 Februarie.—Alexandru

Soarele răsare 7.00; apune 5.57

Bucureşti, 13 Februarie.

Proprietatea şi militarii

Am vorbit deunăzĭ în acest loc despre proectul prezintat la Senat din iniţiativă parlamentară, privitor la chestia arendărilor, şi am resumat dispoziţiile luĭ de căpetenie, din carĭ s'a văzut că una din tendinţele ce urmăreşte este acea de a constrînge oare-cum pe proprietarĭ ca să se ocupe eĭ înşişĭ de exploatare, saŭ *agricultarea*, moşiilor lor. Această tendinţă, în combinare cu acea de a se restrînge după putinţă numărul arendaşilor străinĭ, cum şi cu acea de a face ca venitul proprietăţeĭ să fie cheltuit maĭ mult în ţară şi cât maĭ puţin în străinătate, a făcut pe autoriĭ proectuluĭ să propună o urcare însemnată şi treptată a imposituluĭ fonciar pentru moşiile neexploatate de proprietarĭ lor, — şi anume: 20 la sută pentru moşiile arendate la românĭ şi aĭ căror proprietarĭ locuesc în ţară; 30 la sută când proprietarul locueşte în străinătate; 40 la sută când moşia e arendată unuĭ străin şi proprietarul locueşte în ţară,— în sfârşit 50 la sută când arendaşul e străin şi proprietarul locueşte în străinătate.

La cea dintâiŭ din aceste patru categoriĭ, proectul face excepţie numaĭ pentru văduve, minorĭ şi interzişĭ; în adevăr, aceştia nu se pot ocupa eĭ înşişĭ de exploatarea proprietăţilor lor, — interzişiĭ în nicĭ un caz, văduvele şi minorii în cele maĭ multe cazurĭ. Dar se atrage atenţia autorilor proectuluĭ că maĭ pot fi şi alte categoriĭ de proprietarĭ carĭ ar fi cu drept să fie scutiţĭ de urcarea impozituluĭ pentru cazul când nu s'ar ocupa eĭ înşişĭ cu exploatarea proprietăţilor lor agricole; astfel, de exemplu, sunt *militariĭ*.

„Militarul,— zice scrisoarea ce am primit şi care ne-a dat îndemnul acestor rânduri, — prin legĭ şi regulamente este oprit a se ocupa de altceva în afară de meseria sa. Tot militaruluĭ i se cere la trecerea în căsătorie să-şĭ asigure un venit de... Eĭ bine, cum ar putea un ofiţer să-şĭ vadă şi de milităria luĭ şi de exploatarea pământuluĭ său parafernal sau dotal, fie că s'ar afla în depărtare, saŭ fie chiar şi în apropiere de garnizoana luĭ?"

Iată, într'adevăr, un lucru la care nu s'aŭ gândit propunătoriĭ proiectuluĭ în chestia arendărilor, şi care ar fi bine să se ia în băgare de seamă pentru cazul când ideea de a se impune maĭ greŭ proprietariĭ ce nu-şĭ văd singurĭ de moşiile lor ar fi să se realizeze cu adevărat.

DIN AUSTRIA

(Corespondenţă part. a ziaruluĭ «Universul»)

Viena, 10 Februarie.

Chestia tarifuluĭ vamal autonom ungar

Sunt temeriĭ de nouĭ dificultăţi între Austria şi Ungaria. Cabinetul din Budapesta şi-a manifestat intenţia de a prezinta sancţiuneĭ Parlamentuluĭ ungar tariful vamal autonom, în aşa chip în cât principiul separaţieĭ economice a celor două state s'ar pune în mod categoric. Cabinetul de aci a transmis guvernuluĭ ungar o notă spre a-l întreba dacă se maĭ ţine de făgăduiala de a nu proceda la sancţiunea tarifuluĭ vamal de către parlamentul ungar de cât după sfârşitul tratativelor asupra nouluĭ compromis.

La Budapesta se susţine că făgăduiala dată, cu privire la sancţiunea tarifuluĭ vamal autonom de către parlament, nu avea legătură cu încheerea nouluĭ compromis, ci afirma numaĭ intenţia de a nu precipita nimic. Această făgăduinţă s'a dat acum nouă luni şi tratativele privitoare la compromis sunt încă la punctul în care o înţelegere pare cu neputinţă. Ungurii conchid că nu pot aştepta maĭ mult, lucrările parlamentare fiind stînjenite de această stare pe loc. D. Wekerle s'a dus la Viena spre a conferi cu primul-ministru austriac şi spre a supune punctul de vedere unguresc împăratuluĭ.

Se înţelege lesne că guvernul unguresc, care se sprijină exclusiv pe evoluţia naţionalistă al cărei sâmbure principal îl constitue partidul independenţeĭ, insistă ca parlamentul să sancţioneze cât maĭ repede tariful autonom. El datoreşte această satisfacţie majorităţeĭ, care a făcut din autonomia economică a Ungarieĭ unul din punctele esenţiale ale programuluĭ seŭ, şi separatiştiĭ sunt bucuroşĭ să poată compromite cumva încheerea compromisuluĭ austro-ungar.

Guvernul din Viena cunoştea aceste dispoziţiĭ puţin bine-voitoare ale ungurilor şi poate că a făcut rĕŭ lăsând să se târăgănească tratativele.

Primejdie pangermanistă

In Dieta din Agram, deputatul Supilo a ţinut un discurs care a pricinuit o oare-care sensaţie, asupra primejdieĭ pangermaniste.

Cine cunoaşte extra-ordinara putere a Germanieĭ — a zis deputatul croat — a cărei sferă se întinde de la Hamburg la Bagdad, trebue să ştie a'şĭ da socoteală şi de acest pericol. Vedem cum germanizarea face paşĭ marĭ în Boznia şi cum Turcia este economiceşte cucerită de germanĭ. Trebue să maĭ relevăm că partidul care trecea drept maghiarofil, a părăsit pe maghiarĭ în momentul hotărîtor. Atunci ne-am unit cu maghiariĭ — de şi eĭ ne-aŭ făcut mult rĕŭ — numaĭ pentru că ne-am simţit ameninţaţĭ de aceiaşĭ primejdie. Cu toate acestea, este un neadevĕr că pactul de la Fiume a fost compilat de Polonyi, de Kossuth saŭ de vre-o altă personalitate politică ungară. Chiar şi în Ungaria comerţul şi industriile sunt cele maĭ multe în mâinile străinilor.

Din causa aceasta — a terminat deputatul— trebue să luptăm pentru independenţa Ungarieĭ; numaĭ cu acest chip vom isbuti a ne libera şi ţara noastră de înrîurirea economică străină.

Habs.

CHESTIA MESERIAŞILOR

Interview cu d. V. Misir

III

— Ce părere aveţĭ de înfiinţarea secretarilor-inspectorĭ, întreb pe eminentul meŭ interlocutor.

— Această înfiinţare se prevedea în lege (art. 61, al. ultim). Rolul e foarte important, dacă s'ar înţelege conştiincios şi cu pricepere. Ceea ce însă e revoltător e că Statul a impus plata onorariilor acestor inspectorĭ în sarcina corporaţiilor. Aceasta e o nedreptate din cele maĭ marĭ. Este un impostt obijduitor. Nu cunosc alt exemplu.

— Printre meseriaşĭ a dat loc la nemulţumirĭ şi chestia cotizaţiilor. Care e părerea d-voastră în această privinţă?

— In privinţa aceasta meseriaşiĭ n'aŭ nicĭ un drept să se plângă contra legeĭ, căcĭ legea nu le-a impus vre-o cotizaţiune, ci le-a dat voe să o voteze cum vor voi. Legiuitorul a avut însă dreptate să se teamă ca cotizaţiile votate să nu fie prea marĭ şi le-a mărginit la un maximum (art. 53, al. 3). Cine e vinovat dacă meseriaşiĭ aŭ votat cotizaţiile? Dacă aŭ avut entusiasm la vot de ce n'aŭ şi devotamentul de a se executa? Rĕŭl nu e în lege, ci în voinţa meseriaşilor, saŭ în neglienţa lor.

Asemenea, dacă acele cotizaţiuni se întrebuinţează în cheltuelĭ inutile saŭ se delapidează, vina e iarăşĭ a meseriaşilor carĭ nu ştiŭ să-şĭ aleagă bine comitetele.

Se plâng că nu-ĭ destul control din partea Statuluĭ asupra corporaţiilor?

Aceasta ar dovedi că meseriaşiĭ nu sunt în stare a se administra eĭ singurĭ şi că aŭ nevoe de o tutelă autoritară.

In asemenea cas, mărturisirea lor de incapabilitate ar fi un fapt important de care legiuitorul ar trebui să ţină seamă.

Dar atunci să nu se maĭ plângă meseriaşiĭ că s'a sacrificat principiul cel mare de libertate.

Aş fi curios să ştiŭ, dar aceasta n'ar putea-o şti de cât ministrul de domeniĭ, ce rezultat a avut înfiinţarea inspectorilor, dacă controlul lor a putut descoperi incapacitatea unora saŭ necinstea altora şi dacă aŭ fost daţĭ în judecată aceĭ carĭ s'aŭ dovedit vinovaţĭ pentru delapidare saŭ abus de încredere.

Iată dar şi în privinţa aceasta nu e legea vinovată ci aplicarea eĭ.

Cu ocasia aceasta nu mă pot opri de a vorbi şi de alte cotizaţiĭ carĭ ar fi fost necesare pentru înfiinţarea de case de asigurarĭ saŭ pentru asigurarea membrilor corporaţiuneĭ la societăţĭ de asigurare, contra boalelor, accidentelor, infirmităţilor şi cazurilor de moarte (art. 56). Nu ştiŭ dacă s'a gândit vre-o corporaţie la acestea. Li s'a lăsat cu totul la facultatea lor şi înfiinţarea de şcolĭ speciale şi de adulţĭ.

Toate acestea sunt de cea maĭ mare importanţă, atât pentru meseriaşiĭ actualĭ cât şi pentru viitorul meseriilor.

Ştiŭ bine că meseriaşiĭ nu sunt în stare, eĭ singurĭ. prin cotizaţiunĭ, să facă asemenea creaţiunĭ şi nicĭ sunt bine dispuşĭ prin cotizaţiunĭ voluntare să facă măcar un început de asemenea instituţiunĭ.

Pentru aceasta ar trebui pe de o parte să li se impue oare-carĭ micĭ cotizaţiunĭ, iar pe de altă parte Statul şi comuna să le vie în ajutor.

Eŭ n'am avut curagiul nicĭ să reclam de la Stat vre-un sacrificiŭ, într'un moment de criză financiară, nicĭ să impun cotizaţiunĭ obligatoriĭ când meseriaşĭ n'aveaŭ de lucru. Dacă legea s'ar fi prezentat cu cotizaţiunĭ obligatoriĭ şi cu subvenţiunĭ, ar fi fost cu totul inoportună şi toată lumea ar fi putut striga că se impun imposite nouĭ asupra uneĭ clase bântuite de mizerie şi se încarcă budgetul Statuluĭ tocmaĭ când din toate părţile se făceaŭ economiĭ.

Am voit tot-odată să fac o încercare, să văd dacă meseriaşiĭ când vor fi în stare să sufere micĭ cotizaţiunĭ, vor porni eĭ din propria lor iniţiativă la întemeierea unor asemenea instituţiĭ.

Numaĭ ministerul de domeniĭ poate să ştie cum staŭ lucrurile în privinţa aceasta.

Dacă nu s'a făcut nicĭ un fel de mişcare ar fi dovadă că n'avem între meseriaşĭ oameniĭ capabilĭ carĭ să îngrijească de interesele tovarăşilor lor.

Meseriaşiĭ capabilĭ, desinteresaţĭ şi însufleţiţĭ de adevărată dragoste pentru binele obştesc sunt cu mult maĭ necesarĭ şi maĭ folositorĭ de cât o lege. La ce îţi foloseşte o lege orĭ-cât de bună dacă nimenĭ nu o va aplica? Suntem proverbialĭ că ne gândim a face legĭ dar nu ne gândim la aplicarea lor, orĭ-cât de bune ar fi ele. Se întâmplă însă ca să se aplice o lege rea şi alta bună să rămână în cartoanele ministerelor, fără a fi aplicată. Dar aceasta face parte din moravurile noastre.

Trebue să mărturisesc că la întocmirea legeĭ îmĭ făceam ilusia cum că meseriaşiĭ vor fi în stare să se încerce a înfiinţa prin cotizaţiĭ benevole instituţiile de carĭ am vorbit. Şi acum, în faţa faptelor petrecute, d. P. P. Carp ar putea cu drept cuvânt să observe decepţia mea în această privinţă.

Véd că din contră legiuitorul trebuie să le impue meseriaşilor înfiinţarea acelor instituţiĭ ca o sarcină obligatorie prin legea însăşĭ.

Iată o îndreptare ce s'ar impune legeĭ, cu îndulcirea ca şi Statul şi comuna să contribuiască din partea lor.

Dacă asemenea dispoziţiunĭ ar fi fost inoportune la votarea legeĭ, desigur că azĭ nu maĭ sunt aceleaşĭ cuvinte de esitare.

— Carĭ ar fi fost rezultatele legeĭ meserilor dacă ea s'ar fi aplicat conştiincios?

— Rezultatele negreşit că ar fi fost din cele maĭ fericite.

Meseriaşiĭ ar fi putut până acum să formeze un corp unit şi puternic şi să se organizeze în aşa fel ca soarta lor morală şi materială să fie asigurată.

Eŭ le-am dat băşicĭ ca să poată să înoate cu înlesnire şi să ajungă la ţărmul mântuireĭ; eĭ, din nefericire, n'aŭ voit nicĭ să dea din mâinĭ.

* *

Aci s'a terminat interviewul nostru cu d. V. Misir, care ne-a declarat că nu va esita şi cu alte ocaziĭ de a-şĭ da părerea în chestia de care ne ocupăm.

I-am mulţumit din inimă, ducând cu noĭ impresia că fostul ministru de domeniĭ e un mare prieten al claseĭ meseriaşilor.

Mestugean.

Intrunirea din Băileşti

(*Prin poştă de la corespondentul nostru din Craiova*)

Băileşti, 11 Februarie

După cum am anunţat în unul din numerile precedente, maĭ mulţĭ sătenĭ din com. Băileşti, alegĕtorĭ în colegiul I, de acord cu alţĭ alegĕtorĭ din judeţ, aŭ hotărât pentru ziua de azĭ o întrunire publică în această comună,—una din cele maĭ populate din districtul nostru—pentru a pune bazele unuĭ partid ţărănesc, care să-şĭ trimită reprezentanţĭ în Parlament.

La orele 2 după amiazĭ, aproape 80 de delegaţĭ, representând pe ţăraniĭ din Băileşti, Poiana-Mare, Cetate, Plenita, Fântina-Banului, Giubega, Galicea-Mare, Galicinica, Boureni, Rast, Tunarĭ, Maglavit şi Moţăţeĭ, s'aŭ întrunit în casele d-luĭ Udilescu, pentru a ţine întrunirea proectată.

Se proclamă preşedinte d. Pirvu Bădescu, învĕţător pensionar, care arată importanţa acesteĭ întruniri.

Dar, fiind-că ne găsim la începutul mişcăreĭ, zice d. Bădescu, e bine să ne alipim pe lângă un partid vechiŭ politic cu condiţiune însă ca, principalul nostru de ziderat, trimiterea în parlament a reprezentanţilor din sînul nostru, să fie respectat.

D. Petre Stănculescu, fost primar în Băileşti, discută chestiunea caseĭ rurale.

Atacă legea tocmelilor agricole şi aduce învinuirĭ actualeĭ administraţiĭ care îngădueşte pe unĭĭ proprietarĭ să ţie până acum chiar nedijmuit porumbul sătenilor.

Aceste reforme pe carĭ noĭ cu toţiĭ le dorim, numaĭ partidul liberal le poate aduce la îndeplinire, deci pe lângă acest partid trebue să ne alipim cu condiţiune însă ca, reprezentanţiĭ colegiuluĭ al III-lea în parlament, să nu ni se maĭ impue ca până acum, ci să fie aleşĭ dintre noĭ, căcĭ numaĭ noĭ ne cunoaştem durerile şi numaĭ noĭ ni le putem alina.

Critică băncile populare carĭ în loc de instituţiĭ de ajutor pentru ţăran, aŭ devenit oficiŭ de camătă.

Incheind, d. Stănculescu, arată avantajele colegiuluĭ unic, impositului progresiv, înfiinţarea caseĭ rurale şi reglementarea invoielelor agricole.

D. Pavel M. Udrea, din Goliciuca, spune că întrunirea de azĭ e numaĭ un început al întrunirilor ţărăneştĭ care trebue să ia fiinţă în toată ţara.

Face o comparaţie între actualiĭ reprezentanţĭ aĭ colegiuluĭ III-lea de Dolj în parlament şi între cei de sub partidul liberal şi găseşte că atât unii cât şi cei-l'alţĭ nu s'aŭ interesat nicĭ pe departe măcar de soarta ţăranilor.

Pentru ce dar atunci, adaugă vorbitorul, a maĭ trimite în parlament oameniĭ carĭ nu-şĭ caută de cât de interesele lor?

Slavă Domnuluĭ! Se găsesc şi printre noĭ oameniĭ cinstiţĭ, muncitorĭ şi maĭ de valoare ca ceĭ care ne reprezintă, de ce nu i-am trimite pe aceia în locul celor impuşĭ de diferitele guverne?

D. Ion Dănciulescu spune că această întrunire nu trebue să fie considerată ca o răsvrătire împotriva partiduluĭ liberal. Sustem numeroşĭ şi conducătorii trebue să ţie seamă de noĭ. Inchee recomandând ţinerea de întrunirĭ publice în toate comunele până când îşĭ vor vedea visul realizat.

Săteanul Ştefan Pascu descrie starea de mizerie în care azĭ se găseşte ţărănimea şi zice că dacă s'aŭ dezrobit ţiganiĭ s'aŭ robit în schimb ţăranii.

D. Stănculescu ia din noŭ cuvântul pentru a ataca legea drumurilor. Indeamnă asistenţa să vie Duminica viitoare la întrunirea ţărănească din Poiana-Mare.

Se trimite o telegramă d-luĭ Al. D. Nicolaid preşedintele clubuluĭ liberal din Craiova, semnată de ceĭ prezenţĭ.

Intrunirea s'a terminat în linişte. In gară însă, în momentul când delegaţiĭ voiaŭ să ia trenul spre a se întoarce pe la casele lor, câţĭ-va partizanĭ aĭ actualeĭ administraţiĭ comunale din Băileştĭ, aŭ provocat un mic scandal. Câteva persoane aŭ fost lovite între carĭ şi doĭ gazetarĭ.

Lucilius.

O CUGETARE PE ZI

Dintre toate calităţile bărbatuluĭ, femeea nu stimează de cât una: discreţia.

Nouĭ excese la Kişinău

(*Prin poştă de la coresp. nostru particular*)

Situaţia la Kişinău.—Reîncep erea excceselor.—O sinagogă atacată de huliganĭ.—Magasiĭ devastate.—Panica.—Intervenţia cazacilor. Pregătirea de nouĭ excese.—Intervenţia către guvernator. — Alte amănunte.—Reportagiul „Universului"

Iaşi, 11 Februarie

In numĕrul de eriĭ am spus că situaţia în Basarabia este foarte tristă şi o scrisoare pe care am primit'o astă-zĭ de la un prieten al meŭ din Kişinău, confirmă cele arătate, dându-mĭ în acelaşĭ timp câte-va detaliĭ, pe care mă grăbesc a vi le împărtăşi.

Vinerea trecută,—îmĭ scrie prietenul,—aŭ reînceput şi la Kişinău excesele antisemite; încă de Joui seara s'a observat în oraş o vie agitaţie, provocată de nişte teroristĭ sosiţĭ de la Odessa.

Poliţia luase măsurĭ la început, pentru a înlătura desordinele.

A doua zi, către seară, o ceată de huliganĭ s'a dus la sigagoga din Haralambskoja uliţă şi intrând cu forţa înăuntru, au început să devasteze în dreapta şi în stânga.

Huliganiĭ s'aŭ năpustit asupra bieţilor evreĭ care 'şĭ făceaŭ rugăciunea,

Un mare numĕr din eĭ aŭ fost maltrataţĭ şi mutilaţĭ, iar 5 bătrânĭ, carĭ se aflaŭ în imposibilitate de a se apăra, aŭ fost răniţĭ de moarte.

Huliganiĭ nu s'aŭ mulţumit numaĭ cu atita, ci, părăsind sinagoga, s'aŭ dus la un magazin de pielărie din apropiere, devastându-l şi aruncând toată marfa în stradă. Proprietarul acelui magazin, a scăpat ca prin minune de la o moarte sigură, reuşind să se ascundă împreună cu familia, în pivniţă.

Huliganiĭ aŭ vrut să-şĭ continue opera lor sălbatică, dar tocmaĭ în momentul când apucau spre Alexandrowskaya uliţă, aŭ fost întâmpinaţĭ de cazacĭ, care aŭ rĕuşit să-i împrăştie.

Populaţia israelită e viŭ alarmată, cu atât maĭ mult, cu cât se spune că acum cu ocazia sĕrbătoareĭ evreeştĭ „Purim" se pregăteşte un mare progrom.

Multe familiĭ aŭ intervenit să li se dea paşapoarte spre a părăsi ţara, de teama unor grozăviĭ ca cele de acum douĭ aniĭ.

O parte s'aŭ refugiat pe la ţară, spre graniţa românească.

O delegaţie de evreĭ s'aŭ dus la guvernator, rugându-l să ia mĕsurĭ, contra excceselor ce se pregătesc pentru zilele acestea.

Nu se ştie încă rezultatul interveniţieĭ către guvernator şi panica continuă a domni în populaţia evreiască, ştiut fiind faptul că măsurile poliţieĭ sunt slabe faţă de acţiunea huliganilor.

Cum prietenul meŭ din Kişinău promite să mĕ ţie în curent cu cele ce se vor petrece, promit şi eŭ cititorilor noştri de a le comunica amĕnuntele ce le voiŭ primi.

In legătură cu această trebue să menţionez, că aci în Iaşi s'a remarcat că ştirile mele publicate acum 3 zile despre masacrele antisemite din Odesa, aŭ fost confirmate de marile ziare străine, după 24 oare.

Miereanu.

SERBĂTORIREA

marelui maestru Mascagni la Bucureşti

— *Vezĭ ilustraţia* —

Duminecă, după cum se ştie, a avut loc un concert la Ateneul român, în care marele maestru Pietro Mascagni a dirijat orchestra ministeruluĭ instrucţiuneĭ publice, de sub conducerea d-luĭ Dinicu.

Ilustraţia noastră de astă-zĭ representă momentul când d. Dinicu oferă ilustruluĭ artist Mascagni, bagheta de dirigent de orchestră.

Ilustraţia aceasta este reprodusă după o fotografie făcută de noul atelier fotografic „Rembrandt", din calea Victorieĭ, 144.

INTRUNIREA DE LA DACIA

Duminecă, partidul liberal a ţinut o nouă întrunire publică în sala Dacia.

Printre asistenţĭ remarc pe d-niĭ S. Haret, Ciocazan, A. Vericeanu, dr. Drăghicescu, Ştefan Ion, I. G. Demetriade, doctor Anghelescu, Gr. Dianu, Horia Rosetti, col. Bădulescu, I. D. Filotti, Anton Carp, I. Procopiu, Papadopol-Kalimaki, I. T. Ghica, dr. Leon, Al. Bălteanu, N. N. Săveanu, G. Adamescu, C. G. Dragu, Toma Stelian, Dincă Skileru, Em. Dan, dr. Botescu, Costescu-Comăneanu, Paul Stătescu, C. F. Robescu, dr. Râmniceanu, dr. Kiriac, dr. Cantacuzino, Al. Simionescu, dr. Drăghescu, I. C. Brătianu, M. Ferichide, etc. etc.

Sosirea d-luĭ D. Sturdza e salutată cu aplauze.

Se dă cuvântul d-luĭ M. Ferechide.

Discursul d-luĭ Ferechide

Şeful partiduluĭ liberal a făcut apel la d-voastră spre a vĕ aduce la cunoştinţă două marĭ pericole carĭ ameninţă ţara şi anume: cele privitoare la învĕţământul superior şi la justiţie.

Guvernul vine cu douĕ legĭ nouĭ carĭ vor produce cea maĭ mare perturbare în ţară.

Aşa cum dispune guvernul actual de magistratură, justiţia devine ceva ilusoriu.

Guvernul actual şi-a întins mâna şi asupra magistraturei inamovibile. Din ceĭ 83 magistraţĭ inamovibilĭ, 40 aŭ fost numiţĭ de guvernul actual. De asemenea s'aŭ făcut multe numiriĭ nouĭ printre preşedinţi. Mare parte din numiriĭ, înaintariĭ şi transferariĭ s'aŭ făcut după bunul plac al guvernuluĭ.

Care va fi soarta justiţieĭ când inamovibilitatea se va întinde asupra întregeĭ magistraturi? Vor deveni magistraţĭ numaĭ creaturi de ale guvernuluĭ actual şi carĭ vor împărţi dreptatea după cum li se va porunci de ceĭ de sus.

Cetăţenii nu trebue să tolereze aceasta, ci să se opună din toate puterile pentru ca magistratura să nu cadă în mâinele unor instrumente de interese personale.

Discursul d-luĭ S. Haret

D. Haret vorbeşte de proectul d-luĭ Disescu asupra reformeĭ învăţământuluĭ superior.

Oratorul axaminează proectul şi spune că e plin de ideĭ incoherente. E adevărat că d. Bădărău, raportorul legeĭ la Cameră, a refăcut proiectul. Dar chiar aşa cum se presintă, proiectul d-luĭ Disescu nu merită să vie în discuţia secţiunilor Camereĭ.

D. Disescu era dator să aducă maĭ întâiŭ proiectul în discuţia profesorilor universitarĭ. D. Disescu a desconsiderat pe profesorĭ şi a trecut peste experienţa şi cunoştinţele lor, călcând în acelaşĭ timp şi legea.

Şi iată de ce proiectul d-sale e plin de atâtea lacune, non-sensuri şi incoherenţe.

Asemenea proiecte nu trebue să se realizeze şi chiar dacă s'ar realiza nu trebue să dăinuiască.

Proiectul d-luĭ Disescu în multe puncte e contra legeĭ.

Maĭ întâĭ se aduce prin acel proiect o gravă atingere autonomieĭ universitare. Numirile se vor face în realitate de ministru, iar universităţile vor servi numaĭ drept paravane.

Mentalitatea care a presidat la alcătuirea acesteĭ legĭ maĭ reese şi din alte lucrurĭ. Raportul d-luĭ Bădărău spune că sarcina de profesor e numaĭ un punct de sprijin pentru alte ocupaţiunĭ şi că nu se poate impune unuĭ profesor ca să-şĭ consacre timpul catedreĭ. Infiinţarea unuĭ număr de 70 catedre nouĭ la universităţĭ nu e de cât o socoteală electorală.

Ar fi fost o ruşine pentru Universităţĭ ca să nu se miste faţă de dispoziţiile proiectuluĭ. Proiectul e făcut aşa ca să intre în învĕţământul superior cutare saŭ cutare creatură a guvernanţilor de azĭ. Lovirile aduse instituţieĭ noastre superioare de învăţământ sunt loviriĭ organice carĭ ruinează organizmul nostru. Trebue să luptăm deci din rĕsputeriĭ ca să nu revenim la timpurile de tristă memorie, când slujbele se creaŭ spre a înlesni furturile.

Discursul d-luĭ Al. Djuvara

Proiectele guvernuluĭ actual nu tind de cât la cucerirea instituţiilor noastre publice.

Aceasta se dovedeşte clar şi prin proiectul d-luĭ Disescu. Profesoriĭ universitarĭ nu vor fi numiţĭ după meritele lor ci după voinţa şi interesele guvernuluĭ actual.

Puterea de azĭ a Germanieĭ provine din înrăurirea ce a avut-o învăţământul în principatele şi Statele ce o compun. Nu trebue să ne servim de învăţământ ca de un instrument politic. Ce s'ar petrece în Universităţile noastre dacă studenţimea ar rămâne în mâinele unor instrumente docile ale politicianismuluĭ.

Maĭ departe oratorul vorbeşte contra contenciosuluĭ administrativ care e o călcare a constituţieĭ. Şi scopul acesteĭ legĭ nu e altul, de cât acela de a acapara o altă instituţie publică.

In ce priveşte amestecul regimuluĭ actual în magistratură, e o adevărată crimă.

Guvernul n'a respectat magistratura inamovibilă, iar acum când a împănat magistratura de jos cu creaturile sale, caută să întinză inamovibilitatea asupra eĭ.

Discursul d-luĭ Cernescu

Vorbeşte de munca depusă de d. Haret pentru propăşirea învăţământuluĭ nu numaĭ în oraşe ci şi la ţară. Graţie acesteĭ munci, începuse să se risipească ceaţa ignoranţeĭ la ţară. Şi iată, în douĭ aniĭ, regimul actual a sfărâmat întreagă această operă de progres şi de întărire a neamuluĭ, iar fondurile publice aŭ fost risipite în întreprinderĭ zadarnice pentru a căpătui pe partizaniĭ politicĭ.

Critică proiectul d-luĭ Disescu pentru reforma învăţământuluĭ superior precum şi proiectul asupra întindereĭ inamovibilităţeĭ în magistratură.

Discursul d-luĭ D. Sturdza

Zilele acestea sunt zile de grea cumpănă, căci n'avem a lupta cu inimicĭ din afară, ci cu duşmaniĭ din năutru.

Am ajuns în nişte zile în carĭ instituţiile publice nu maĭ rămân proprietăţi a naţiuneĭ ci a unor falsificatorĭ de legĭ şi de testamente.

E dureros ca armata, şcoala şi justiţia, aceste treĭ instituţiĭ de căpetenie, să nu maĭ poarte drapelul tricolor, ci steagul takist, bădărănist şi fiserist.

Nu e lege pe care conservatoriiĭ să nu o fi răsturnat şi să nu o fi pus în contrazicere cu constituţia.

Legea asupra învăţământuluĭ, aceea a posiţieĭ ofiţerilor cuprind multe dispoziţiĭ contrarii constituţieĭ; iar proiectul pentru reorganizarea magistraturei nu e de cât o sfidere a justiţieĭ.

Vorbeşte de cazul generaluluĭ Grozea. Degradarea acestuĭ general e contra art. 119 din constituţie care spune că gradul e proprietatea ofiţeruluĭ. Conservatoriiĭ n'aŭ esitat nicĭ o dată de a călca legea şi aceasta e caracteristica acelui partid.

Guvernul voeşte azĭ să înjosească universităţile şi să facă din ele instrumente politice, nesocotind că acele instituţiĭ culturale sunt în acelaşĭ timp focarele de unde trebue să isvorască duhul patriotismuluĭ. De universităţĭ nimenĭ nu trebue să se atingă şi suntem datorĭ să ţinem piept cu toţiĭ ca să nu se nărue această instituţie superioară de cultură naţională.

Justiţia, fundamentul Statuluĭ, e de asemenea în primejdie, căcĭ e ameninţată a trece cu desăvârşire în mâinile agenţilor regimuluĭ, a fi dată în exploatarea unor oameniĭ fără de scrupule.

Eŭ cred în Dumnezeŭ şi sper că acel Dumnezeŭ care a veghiat asupra generaţieĭ care a înălţat această ţară, nu va permite ca regimul actual să'şĭ continue opera sa de distrugere.

Şi dacă vom fi uniţĭ şi buniĭ patrioţĭ, vom isbuti uşor a dărâma clădirea conservatoare, care e o clădire de cărţi de joc.

D. Sturdza dă apoĭ citire memoriuluĭ universităţeĭ asupra proiectului d-luĭ Disescu, adresat M. S. Regelui şi spune că acest memoriu e cel maĭ mare act politic ce s'a săvârşit în viaţa noastră politică de 50 aniĭ. E regretabil, adaugă d-sa, că n'a fost încă depus la Corpurile legiuitoare şi memoriul profesorilor de la universitatea din Iaşi.

Moţiunea

Se votează următoarea moţiune:

Membriĭ partiduluĭ naţional-liberal, întruniţĭ în 11 Februarie 1907 în Bucureşti:

Având în vedere că proiectul de lege care modifică actuala organizaţie a învăţământuluĭ superior violează constituţia şi răstoarnă reforma instrucţiuneĭ publice desăvârşită în ultimiĭ aniĭ;

Având în vedere că proiectul de lege care modifică organizarea judecătorească transformă magistratura nu numaĭ într'o unealtă de partid politic ci într'o servitoare plecată a cător-va oameniĭ îndrăzneţĭ;

Având în vedere că aceste proiecte de lege caracterizează regimul călcărilor de lege şi al bunuluĭ plac,

Declară că aceste proiecte devenind legĭ ar nimici garanţiile uneĭ desvoltărĭ culturale şi morale şi ar primejdui interesele cetăţenilor şi că prin urmare se impune ca aceste proiecte devenite legĭ să fie desfiinţate şi de nul efect, neputând crea pentru nimenĭ drepturĭ câştigate.

* *

Intrunirea se termină la orele 6 anunţându-se o mare întrunire pentru Dumineca viitoare, la Brăila.

Mes.

ŞTIRI DIN STREINATATE

— *Prin poştă* —

∴ Din oraşul Cap (Africa de Sud) se vesteşte că cinci din şefiĭ bandeĭ revoluţionare a luĭ Ferreira aŭ fost osândiţĭ la moarte de tribunalul din Kimberley.

∴ Ziarele germane spun că dĕunăzĭ a murit la Weimar o femeie centenară care, pe cât se ştie, ar fi ultima persoană care a cunoscut personal pe Goethe.

∴ Un mare numĕr de avocaţi şi prezidenţi de tribunale din Berlin au întemeiat o societate care'şĭ propune să împrăştie în popor cunoştinţe dreptului.

∴ Un ziar francez spune că tablourile pictate de imperatul Frideric Wilhelm I al Prusieĭ sunt iscălite: „In tormentis pinxit F. W." (In chinurĭ pictate). Semnătura e curioasă pentru ceĭ ce nu ştiŭ că aceste tablouri sunt pictate în timpul accceselor de gută de carĭ suferea împăratul.

∴ Inginerul austriac Lauber a inventat o nouă puşcă cu repetiţie care trage 15 focurĭ pe minut şi e cu un kilogram maĭ uşoară de cât puşca Manlicher. Calibrul uneĭ puşcĭ e de 6—5.

∴ Camera comunelor din Anglia a aprobat un proiect de lege prin care se permite unuĭ văduv să ia de nevastă pe soţiea defunctei.

∴ Unele ziare engleze credpe probabilă o întâlnire a împăratuluĭ Wilhelm al Germanieĭ cu regele Eduard al Angliei, la Homburg.

∴ Din Gibraltar se anunţă isbucnirea unuĭ incident anglo-spaniol. O şalupă spaniolă a companieĭ monopolurilor tutunuluĭ a secfestrat în apele engleze o barcă, pe care a remorcat-o la Algesiras cu toate protestările provocate de această violare a dreptuluĭ internaţional.

∴ După o statistică oficială, în Ungaria se consumă anual 243 milioane litrĭ de vin, 45 milioane litrĭ de bere, 219 milioane litrĭ de rachiŭ, adecă în total 512 milioane litrĭ de băuturĭ alcoolice.

∴ In Egiptul de jos s'aŭ descoperit vase şi juvaere de aur de pe vremea luĭ Ramses II şi a urmaşuluĭ săŭ, în valoare de maĭ multe miĭ lire sterline.

Această descoperire are o mare valoare archeologică, de oare-ce obiectele sunt lucrate în artă curat egipteană.

∴ Un tînăr în vîrstă de 19 aniĭ, din Nürnberg (Germania) s'a sinucis împreună cu o fată în vîrstă de 21 aniĭ, de oare-ce pe aceasta o silea părinţiĭ să se mărite după altul.

∴ Lângă gara Gelsenkirchen (Germania) un tren de persoane a trecut peste căruţa unuĭ lăptar. Lăptarul şi cu un copil al sĕŭ aŭ fost omoriţi.

RĂSCOALA ŢĂRĂNEASCĂ

DIN FLĂMÂNZI

(*Prin poştă de la coresp. nostru particular*)

Hârlău, 9 Februarie.

Azĭ dimineaţă s'a întors în Hârlău d. I. Carale, inspectorul comunal, care după cum v'am scris, a fost delegat de parchet cu anchetarea acestuĭ caz. M'am adresat d-sale, cerându-ĭ relaţii. D-sa mi-a confirmat în totul cele publicate de mine în „Universul".

Am fost asemenea şi acasă la d. Constantinescu, pe care l-am găsit în pat cu capul bandajat. Starea d-luĭ Constantinescu e destul de critică; rănile de pe cap şi faţă sunt adânci.

Ţăranii, în surescitatea lor, sosind în curte şi negăsind pe cel căutat (comptabilul moşieĭ), de ciudă aŭ devastat o parte a clădireĭ.

Găsind într'o odae pe scorţarul I. Schwartz din Botoşani şi crezând că el este vr'un om în serviciul luĭ Fischer, l'aŭ bătut îngrozitor. El se află acum în Hârlău, în îngrijire medicală.

Asemenea a fost bătut notarul comuneĭ, D. Ciorneĭ, cumnat